

# RELIGIE & FILOSOFIE

BLADEN EN BLOGS Marije van Beek

## Probeer je 'liefdesballonnen' maar eens neutraal te bekijken



'Is het soms de gekste zomer ooit?' Dat vraagt de Italiaanse krant **Corriere della sera** zich af in een artikel over 'exhibitionistische neigingen', die ze zien toenemen met het stijgen van de temperaturen. En de mens van nu zet de foto's van die uitspattingen onbeschaamd op Facebook, schrijft de krant verbaasd.

Bij het artikel is een toeristenkoppel afgebeeld dat in zwemkleding een kerk binnenstapt in Zuid-Italië. De vrouw in blauwe bikini, de man in zwarte zwembroek. Ze staan in de deuropening, waarschijnlijk op zoek naar wat koelte.

De conclusie van de krant is niet mals: 'zederverwildering', bestempelt ze zulks gedrag. Ook zou er sprake zijn van een 'wijdverspreide en bedrieglijke illusie dat er geen verschil meer is (esthetisch en ethisch) tussen publiek en privé.' En: 'De moraal is in verval'.

Verderop aan de Middellandse Zee speelde zich in dezelfde week een vergelijkbaar zomers tafereel af. Een video-opname laat de steiger van een Turks resort zien, met een meisje in bikini erop. Ze staat rechtop, de handen langs de zij. Dan buigt ze voorover, gaat op de knieën, tot ze met haar voorhoofd even het hout van de steiger raakt. Zo blijft ze een paar tellen liggen. Vervolgens komt ze weer overeind, en maakt een buiging tot op heuphoogte. Op sociale media in Turkije ging het filmpje rond, met de vraag: was het haar menens? De opname van een halve minuut biedt weinig aanknopingspunten. Iets achter haar zien we de benen en zwembroek van een man.



Het Nederlandstalige weblog **Turks.nl** geeft een viertal mogelijke verklaringen voor het onorthodoxe gebod. Zo is er de optie dat de vrouw 'de spot drijft met het islamitisch gebod'. Of is het een toerist

die 'gewoon mee wil doen'? Nog een mogelijkheid: gaat het om een volgeling van 'playboyimam' Adnan Oktar? (De Turkse geestelijke omringt zich met een schare vrouwelijke volgelingen die het haar blond verven, weinig verhullende kleding dragen, en plastische chirurgie ondergaan, red.) Turks.nl komt er niet uit. 'Of [het is] iemand die gewoon aandacht zoekt.'

Turks.nl kwam niet op het idee dat het gebed oprecht kan zijn geweest. Daarvoor moeten we naar de Facebook-pagina van Ani Zonneveld, de oprichter van de islamitische mensenrechtenorganisatie Muslims for Progressive Values. Zij deelde het filmpje ook. 'Respect', schrijft ze. 'Zo gefocust als deze vrouw is, geroepen om zich te verbinden met haar innerlijke God, onbevreesd, los van wat anderen denken. Velen zullen klagen dat ze niet juist is gekleed. Maar gebed gaat om het hart, niet om de huid.'

Een heel andere kijk op deze gebeurtenissen biedt het zomernummer van **Vrij Nederland**. Laten we bloot normaliseren, luidt de boodschap. Journalist Lisa Bouyeure wil af van de 'borstenobsessie'. Ze be-



gint haar pleidooi met een bijbeltekst. 'Uw twee borsten zijn gelijk twee welpen, tweelingen van een ree, die onder de leliën weiden.' Salomo vergelijkt borsten in Hooglied dus met babyhertjes. Maar zo lieflijk beschrijven mannen ze niet meer. 'De context is daarbij vaak zo seksueel dat het een hele opgave wordt om als vrouw over straat te lopen zonder je in de eerste plaats een verstoorder van testosteronhuishoudingen alom te voelen om die 'genotsheuvels', 'liefdesballonnen' en 'verboden vruchten' nog als neutrale lichaamsdelen te zien'.

De *free-the-nipple*-beweging strijdt tegen het verbod op vrouwen tepels van Instagram en Facebook. Ook Playboy, dat twee jaar geleden aankondigde met naakt te stoppen, doet mee. Het naakt is er nu ook anders, schrijft Bouyeure. 'Eerder je buurmeisje dat topless ligt te zonnen met een boek van Simone de Beauvoir dan een ingeoliede strandwacht uit Baywatch. Klassieke schoonheden met warrig haar en weinig make-up, naturel poserend, hun twee borsten gelijk twee welpen, tweelingen van een ree.'

# De Bijbel tegen keuzestress

**ZZP-DOMINEE** In een tijd van overdaad en burn-outs kan het geloof helpen, denkt Jan Willem van der Straten alias Dominee Baardmans. 'Erop vertrouwen dat alles goed komt en geloven dat je er niet alleen voor staat, best relaxed.'

interview **Lisette Wouters**

**M**et een alcoholvrij bierje strijkt de pasgetrouwde Jan Willem van der Straten neer op een terras in Utrecht.

Een stukje van het interview legt hij vast voor zijn wekelijkse vlog als Dominee Baardmans. "Nee, ik ben geen doorsneevoorganger", zegt hij lachend. "De meeste voorgangers zijn niet alleen ouder, ze zijn vaak ook verbonden aan één gemeenschap. Ik sta als zzp-dominee elke keer voor een andere kerk."

Met zijn 27 jaar hoort de Amersfoorter bij een generatie die kampt met keuzestress, dertigersdilemma's en burnouts. "Ik preek nu bijna vijf jaar en ik merk dat veel generatiegenoten zoeken naar de juiste invulling van hun leven en zich afvragen of ze op de juiste weg zitten. We leven in een tijd waarin je alles kunt zijn en doen wat je wilt, er zijn geen gebaande paden meer. Dat veroorzaakt stress, want wat kies je? Wat is de juiste weg voor jou? Ik ben ervan overtuigd dat het christelijke geloof en zijn oude verhalen een uitkomst kunnen bieden bij die zoektocht."

Van der Straten groeide op in een gezin waarin geloof geen rol speelde. Op zijn dertiende zapte hij op zijn zolderkamertje toevallig langs een preek van Joel Osteen, een bekende tv-dominee uit de Verenigde Staten. "Als hij over God en Jezus had gepraat had ik waarschijnlijk snel verder gezapt, maar dat deed hij niet. Hij vertelde over de ge-

dachten en opvattingen die we onbewust hebben over het leven. Je hebt niet elke situatie onder controle, maar je kunt wel enigszins sturen hoe je naar een situatie kijkt. Zet je een zwarte of fleurige bril op?"

Die boodschap sloeg aan bij Van der Straten, die in zijn puberteit niet lekker in zijn vel zat. Hij zag er enorm tegenop om volwassen te worden. "Ik raakte in paniek toen ik als puber voor het eerst verantwoordelijkheden kreeg – dan heb ik het over de kleinste huiswerkopdrachtjes. Ik dacht dat ik me nooit staande zou kunnen houden in de grotemensenwereld. De verantwoordelijkheden begonnen met te duizelen en ik was veel ziek."

### Talenten

De preek van Osteen liet Van der Straten het leven door een andere bril zien. Naast angst en onzekerheid voelde hij nu ook liefde, vertrouwen en positiviteit. "Na die preek dacht ik: ik heb talenten en ik hoef er alleen maar achter te komen wat die zijn. Als ik iets ga doen wat heel stom blijkt te zijn, helpt dat me ook om er achter te komen wat bij me past en waar ik goed in ben. Ik stond in één klap weer vol vertrouwen in het leven."

Die boodschap wil de jonge voorganger anderen nu ook meegeven. Hij gelooft dat iedereen een talent heeft. De vraag is alleen hoe je erachter komt wie je bent, waar je talent ligt en of je op de goede weg zit. "Ik denk dat het geloof een anker kan zijn in die zoektocht. In het paradigma van het christelijke geloof staat dat er een God is die van je houdt en dat je in de eerste plaats ge-

*'De Bijbel staat vol met stumpers zoals jij en ik die zoeken naar wijsheid'*



'Er leeft een gelovig en seculier persoon in mij en ik laat allebei die kanten zien. Beide werelden kunnen veel van elkaar leren.' FOTO BRAM PETRAEUS

wild, gezien en geliefd bent. Dat is best een relaxed idee, toch? Als je daarop kunt vertrouwen, neemt dat heel veel stress en onzekerheid weg."

Van der Straten realiseert zich dat het knap lastig is om een christelijk verhaal te verkondigen in een samenleving die niet op God lijkt te zitten wachten. Daarom wil hij het vak van dominee opnieuw uitvinden. Zijn missie: geloven normaler maken in deze tijd. "Afgelopen zondag preekte ik in een dorpje bij Amsterdam. Toen ik de kerk uit liep naar mijn auto, kwam ik langs een vol terras. Ik hoorde iemand zeggen: 'Kijk, hij heeft een Bijbel'. Ik voelde me een soort stoffig erfgoed, een relikwie uit

een ver verleden. Ik dacht: ik ben een van jullie, gisteravond stond ik in de kroeg een biertje te drinken met goede vrienden."

#### Bier en bitterballen

Onder het genot van een biertje en een bitterbal gaat Van der Straten geregeld met vrienden op een terrasje in gesprek over belangrijke levenskeuzes. Dat gesprek voert hij ook in de kerk. "Het is heel waardevol om de oude verhalen aan zulke thema's te verbinden, die geven het net wat meer verdieping, verbintenis, context en houvast. De Bijbel staat immers vol met stumpers zoals jij en ik die zoeken naar wijsheid in het

maken van keuzes. Denk bijvoorbeeld aan het volk van Israël in het Oude Testament, dat elke keer weer de keuze maakte om ergens te blijven of verder te gaan, en daarbij omhoog keek voor het antwoord en de wijsheid."

De ene keer gaat de twintiger voor in een traditionele protestante kerk met een vergrijsd publiek, de andere keer staat hij voor een grotendeels seculier publiek van twintigers en dertigers, bijvoorbeeld in de Rode Hoed in Amsterdam. Vooral dan komen onderwerpen als keuzestress, dertigersdilemma's en burnouts aan de orde.

Het zijn ook die bijeenkomsten waar hij merkt dat zijn generatie niet meer

*'Mijn generatie vindt het verfrissend en interessant om een dominee te horen praten'*

#### WIE IS JAN WILLEM VAN DER STRATEN?

In 2014 heeft Jan Willem van der Straten de eerste **Atheïstenkerk van Nederland** opgericht, de Sunday Assembly. In die kerkdiensten is iedereen welkom om het leven te komen vieren, ongeacht wat je gelooft. Van der Straten is daar in 2016 mee **gestopt**. Hij voelde zich er als voorganger niet meer thuis.

**"De Bijbel is te belangrijk voor mij.** Hoewel tijdens de diensten van de Sunday Assembly alles is toegestaan, voelde ik me bezwaard als ik aan Jezus of de Bijbel refereerde." Zijn eigentijdse en ongedwongen diensten van nu lijken erg op die van de Sunday Assembly, alleen hoeft hij nu het woord God er niet meer uit te filteren.

zo allergisch is voor alles wat met het geloof te maken heeft, zoals de generatie van zijn ouders dat was. "Seculiere generatiegenoten vinden het steeds vaker verfrissend en interessant om een dominee te horen praten. De manier waarop ik voorga is dan wel belangrijk. Ik moet natuurlijk niet met een vinger-tje gaan staan zwaaien en zeggen dat zij allemaal in zonde leven. Daar krijg ik zelf ook enorme jeuk van."

Zijn stijl van voorgaan is dan ook ongedwongen. De jonge voorganger wil niet op een moraliserende manier over het geloof praten maar zijn luisteraars inspireren en aan het denken zetten, zoals Joel Osteen dat bij hem deed. Hij vertelt persoonlijke verhalen over hoe hij zelf de mist in ging of voor een moeilijke keuze stond. "Het liefst doe ik dat in een spijkerbroek, begeleid door een vette band, maar in een traditionele protestantse kerk pas ik me uit respect aan de traditie aan."

Een belangrijk verschil tussen Van der Straten en andere voorgangers is ook dat hij niet volledig in de christelijke wereld geworteld is. "Er leeft een gelovig en een seculier persoon in mij en ik laat allebei die kanten van mezelf zien. Ik ben er namelijk van overtuigd dat beide werelden heel veel van elkaar kunnen leren, gelijkwaardig aan elkaar. Ik zie het christelijke geloof als een hele rijke wereld waar we juist nu zoveel mee kunnen. Het is een parel waar duizenden wijsheden in schuilgaan, die we met z'n allen hebben laten verstoffen. Ik hoop die parel weer op te poetsen. Alsof je in een kringloopwinkel staat en denkt: hier kunnen we nog wel wat mee."